

*Дубовик Софія Олександрівна,
здобувачка ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПОГЛЯДИ АКАДЕМІКА В.В. КОПЕЙЧИКОВА НА ПРАВА ЛЮДИНИ

У науковій сфері В.В. Копейчиков відомий як видатний учений, талановитий організатор науки, один із провідних вітчизняних фахівців у галузі теорій держави та права і конституційного права. В.В. Копейчиков успішно працював над багатьма правовими проблемами, але найбільший внесок зробив у розробку проблем прав і свобод людини та механізму їх реалізації. Своїми науковими працями він збагатив юридичну науку, вони отримали широке визнання як в Україні, так і за межами держави. Його праці характеризуються ґрунтовністю, докладністю, новизною постановки проблем та оригінальністю їх вирішення [1, с. 9]. За час своєї багаторічної та плідної науково-педагогічної діяльності академік В.В. Копейчиков започаткував наукову школу прав людини та їх забезпечення в діяльності правоохоронних органів Національної академії внутрішніх справ, яка відома не лише його науковими працями, але і її учнями та їх науковими доробками [2, с. 190].

Так, із розвитком правової системи і гуманістичних засад, забезпечення прав та інтересів людини стає пріоритетним завданням світової спільноти, де СРСР свідомо залишалася осторонь, не імплементуючи відповідні законодавчі акти у свою правову систему (винятком слугував «Гельсінський заключний акт Народи з безпеки і співробітництва в Європі» 1975 р.). Спочатку як щирий партієць академік В.В. Копейчиков цілковито ототожнював людину з державою, відкидаючи ідентифікацію та виокремлення індивіда в суспільстві. Проте зі зміною існуючої системи приходило й усвідомлення оманливості такого твердження. Марксистські вчення почали змінюватися людиноцентристськими ідеалами, органічним симбіозом людини і держави, реалізацією суб'єктивного права, політичною свободою. Він готує роботи, присвячені критиці тоталітаризму та цензурним обмеженням. Вдаючись у дослідження прав людини, академік В.В. Копейчиков виокремлював покоління цих прав: I – громадянські права; II – економічні та соціальні права (ліквідація кріпацтва, розвиток грошових відносин і фондового ринку); III – характеризується «правом народу»: колективне право, яке охоплює права на мир, охорону навколишнього середовища, міжнародне партнерство; IV – право на власний стиль життя, розширення свободи і самостійності людини, захист волевиявлення, потребу забезпечення його максимальної незалежності від держави й інших людей.

Пріоритетним завданням держави вчений визначає забезпечення здійснення принципу верховенства права як узагальнену міру свободи, рівності та справедливості в суспільстві, що і має становити найглибшу сутність кожного закону та нормативного акта, який видається в державі [3, с. 13].

Отже, академік В. В. Копейчиков був не просто засновником наукової школи прав людини та механізму їх реалізації доби незалежності України, а й ідеологом. Спадщина наукової школи бере відлік з 1960-х років, звідки можна прослідкувати еволюцію ідей і переконань науковця від акцентуації на державних інтересах до аксіології людини. Безспірним був вплив історичних реалій на дослідження вченим прав людини. Якщо на початкових етапах розгляду цієї проблеми він наполягав на домінуванні держави над людиною, її ототожнення з суспільством, то за періоду незалежної України науковець уже відстоював позиції ідентифікації особи, унікальності та першочерговості захисту її прав, органічному симбіозі людини і соціуму [3, с. 15].

Список використаних джерел

1. Володимир Володимирович Копейчиков. Біографія і бібліографія вчених-правознавців (Національна академія наук України, Академія правових наук України) / Упоряд. : О. Д. Тихомиров. Харків : Право, 1998. 32 с.

2. Кривицький Ю. В. Проблеми правової реформи в науковій спадщині академіка В.В. Копейчикова. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 1 (102). С. 187–196. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2017_1_19

3. Капічон О. Г. Історико-правова спадщина академіка В.В. Копейчикова : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2018. 20 с.

